

รวมคำบรรยาย

ภาคหนึ่ง สมัยที่ ๓๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ เล่มที่ ๓

บทบรรณาธิการ

คำถาม บุคคลที่ทำนิติกรรมการจดทะเบียนให้ที่ดิน มิได้อยู่ในฐานะเป็นลูกหนี้ของเจ้าหนี้ เป็นเพียงภริยาของลูกหนี้ เจ้าหนี้จะมีอำนาจฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมการจดทะเบียนให้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๘๓๑/๒๕๖๐ โจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมการจดทะเบียนให้ที่ดินระหว่างจำเลยที่ ๒ กับที่ ๓ ซึ่งเป็นบุตรโดยเสน่หา อันเป็นทางให้โจทก์เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของจำเลยที่ ๑ เสียเปรียบ จึงต้องด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๓๗ แต่โจทก์มิได้บรรยายฟ้องว่าหนี้ที่จำเลยที่ ๑ เป็นหนี้โจทก์ตามคำพิพากษตามยอมเป็นหนี้ระหว่างจำเลยที่ ๑ กับที่ ๒ ซึ่งเป็นสามีภริยากันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๙๐ (๑) ถึง (๔) ซึ่งจำเลยที่ ๒ จะต้องร่วมรับผิดชอบในหนี้ตามคำพิพากษาร่วมกับจำเลยที่ ๑ ซึ่งจะมีผลให้จำเลยที่ ๒ อยู่ในฐานะเป็นลูกหนี้โจทก์ด้วย เมื่อจำเลยที่ ๒ มิได้อยู่ในฐานะเป็นลูกหนี้โจทก์ ประกอบกับโจทก์นำสืบไม่ได้ว่า หนี้ของจำเลยที่ ๑ เป็นหนี้ร่วมที่จำเลยที่ ๒ จะต้องร่วมรับผิดชอบ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมการจดทะเบียนให้ที่ดินตามฟ้องระหว่างจำเลยที่ ๒ และที่ ๓

คำถาม เข้าไปในคลินิกทันตกรรมในเวลาเปิดทำการและถ่ายภาพในห้องตรวจรักษาคนไข้ด้วยเพราะต้องการสอบถามถึงสาเหตุที่แย่งลูกค้าไปจากคลินิกของตน แต่เมื่อพนักงานรักษาความปลอดภัยมาไล่ออกจากคลินิกก็ยอมออกไปทันที ดังนี้ เป็นการรบกวนการครอบครองสิ่งหามทรัพย์ของผู้อื่นโดยปกติสุข อันจะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๒ หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๔๕/๒๕๖๐ การเปิดคลินิกทันตกรรมของโจทก์ก็เพื่อให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป ประชาชนรวมทั้งจำเลยย่อมมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้ จำเลยเข้าไปในคลินิกทันตกรรมของโจทก์ในเวลาเปิดทำการแม้จะเป็นการเข้าไปและถ่ายภาพในห้องตรวจรักษาคนไข้ด้วยก็เพราะต้องการสอบถามโจทก์ถึงสาเหตุที่โจทก์แย่งลูกค้าไปจาก

คลินิกของจำเลย แต่เมื่อโจทก์ให้ตามพนักงานรักษาความปลอดภัยมากเกินไปให้จำเลยชกจาก
คลินิก จำเลยก็ได้ขัดขืนรีบเดินกลับออกไปทันทีที่เห็นพนักงานรักษาความปลอดภัย
การกระทำของจำเลยยังถือไม่ได้ว่าเป็นการรบกวนการครอบครองสิ่งหาทรัพย์สินของโจทก์
โดยปกติสุข ไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๒

คำถาม ถูกช่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม แต่ภยันตรายที่เกิดจาก
การประทุษร้ายต่อกฎหมายได้ผ่านพ้นไปแล้วจะอ้างว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย
หรือบันดาลโทษะ ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๔๘๖/๒๕๖๐ จำเลยเห็นผู้ตายขณะมีเพศสัมพันธ์กับภริยา
จำเลยจึงเข้าไปชกต่อยต่อสู้กับผู้ตาย เมื่อจำเลยเปลือยพล้ำ ภริยาจำเลยและผู้ตายรีบสวมใส่
กางเกง แล้วภริยาจำเลยไปติดเครื่องรถจักรยานยนต์และเรียกผู้ตายขึ้นรถ ผู้ตายก็รีบวิ่งไป
นั่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ที่ภริยาจำเลยขับออกไป ดังนี้ ภยันตรายที่เกิดจากการประทุษร้าย
อันละเมิดต่อกฎหมายได้ผ่านพ้นไปแล้ว การที่จำเลยวิ่งตามไปทันทีแล้วใช้ไม้และเสียมตี
ผู้ตายจึงไม่อาจอ้างว่าเป็นการป้องกันสิทธิของตนได้ แต่อย่างไรก็ดี การกระทำความผิด
เป็นการกระทำต่อเนื่องกระชั้นชิดกับเหตุการณ์ที่จำเลยเห็นผู้ตายมีเพศสัมพันธ์กับ
ภริยาจำเลย ถือได้ว่าจำเลยถูกผู้ตายช่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม การที่
จำเลยใช้ไม้และเสียมตีผู้ตายในขณะนั้นจึงเป็นการกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยบันดาล
โทษะตาม ป.อ. มาตรา ๒๔๔ ประกอบมาตรา ๗๒ หาใช่เป็นการป้องกันเกินสมควร
แก่เหตุไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๔๙๕/๒๕๖๐ การกระทำโดยบันดาลโทษะตาม ป.อ. มาตรา
๗๒ เป็นการกระทำที่ผู้กระทำความผิดถูกช่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรมจึง
กระทำความผิดต่อผู้ช่มเหงในขณะนั้น ส่วนการป้องกันสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายตาม
มาตรา ๖๔ หรือการป้องกันสิทธิเกินสมควรแก่เหตุตามมาตรา ๖๕ นั้น เป็นกรณีที่ผู้กระทำ
จำต้องกระทำเพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือของผู้อื่นให้พ้นภยันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้าย
อันละเมิดต่อกฎหมาย และเป็นภยันตรายที่ใกล้จะถึง การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งจึงไม่อาจ
เป็นทั้งการกระทำโดยบันดาลโทษะและป้องกันสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายหรือเป็นการ
ป้องกันสิทธิเกินสมควรแก่เหตุในขณะเดียวกันได้ เนื่องจากภยันตรายซึ่งเกิดจากการ
ประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายที่ผู้กระทำจะกระทำเพื่อป้องกันสิทธิได้จะต้องเป็น

ภยันตรายที่ใกล้จะถึงและภยันตรายนั้นยังมิได้สิ้นสุดลง หากภยันตรายนั้นผ่านพ้นไปแล้ว ผู้กระทำก็ไม้อาจอ้างว่าเป็นการกระทำเพื่อป้องกันสิทธิได้ อย่างไรก็ตาม ภยันตรายดังกล่าวแม้จะผ่านพ้นไปแล้ว แต่ก็อาจเป็นการข่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรมได้อย่างหนึ่ง หากผู้ถูกข่มเหงได้กระทำความผิดต่อผู้ข่มเหงในขณะนั้น คือในระยะเวลาต่อเนื่องที่ตนยังมีโทษอยู่ ย่อมถือว่าเป็นการกระทำความผิดโดยบันดาลโทษ

จำเลยมีอาวุธปืนอยู่ในมือในขณะที่ผู้ตายไม่มีอาวุธเป็นพฤติการณ์ที่เชื่อได้ว่าผู้ตายคงไม่กล้าทำร้ายจำเลยอีกต่อไปแล้ว จึงถือได้ว่าภยันตรายดังกล่าวที่ผู้ตายก่อได้ผ่านพ้นไปแล้ว อย่างไรก็ตาม พฤติการณ์ที่จำเลยยิงผู้ตายถึง ๖ นัด แล้วยังบรรจุกระสุนปืนเพิ่มและยิงผู้ตายอีกก็ต่อเนื่องมาจากการกระทำของผู้ตายที่กระทำต่อจำเลย ซึ่งถือได้ว่าเป็นการข่มเหงจำเลยอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม การที่จำเลยยิงผู้ตายไปในระยะเวลาต่อเนื่องกระชั้นชิดกับการกระทำความผิด การกระทำของจำเลยจึงเป็นการกระทำความผิดโดยบันดาลโทษ หาใช่เป็นการกระทำเพื่อป้องกันสิทธิเกินสมควรแก่เหตุด้วยในขณะเดียวกัน และเป็นการกระทำความผิดผิดกฎหมายหลายบทไม่ ปัญหานี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ตาม ป.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

คำถาม ขณะตกลงซื้อขายยางรถ ผู้ซื้อไม่มีเจตนาที่จะใช้กลอุบายหลอกลวงให้ผู้ขายส่งมอบยางรถโดยไม่คิดจะชำระราคามาแต่ต้น แต่เมื่อเปลี่ยนยางรถเสร็จ กลับขับรถยนต์ที่เปลี่ยนยางรถเสร็จแล้วไปโดยไม่ชำระราคา จะเป็นความผิดฐานลักทรัพย์หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๓๖๖/๒๕๖๑ จำเลยขับรถกระบะไปเปลี่ยนยางรถที่ร้านผู้เสียหาย โดย บ. ญาติจำเลยไปด้วย ผู้เสียหายคิดราคายาง ๔ เส้น เป็นเงิน ๘,๐๐๐ บาท จำเลยตกลงเปลี่ยนยางทั้งสี่เส้น ว. ลูกจ้างประจำร้านเป็นผู้เปลี่ยนให้โดยใส่ยางรถชุดเก่าไว้ในกระบะรถ เมื่อเปลี่ยนยางรถเสร็จทั้งสี่เส้นแล้ว ว. ถอยรถกระบะไปจอดที่บริเวณหน้าร้านโดยติดเครื่องยนต์ไว้ จากนั้นประมาณ ๓ นาที จำเลยขับรถกระบะดังกล่าวออกจากร้านไป โดยไม่ชำระราคา ขณะตกลงซื้อขายยางรถระหว่างจำเลยกับผู้เสียหาย จำเลยไม่มีเจตนาที่จะใช้กลอุบายหลอกลวงให้ผู้เสียหายส่งมอบยางรถทั้งสี่เส้นโดยไม่คิดจะชำระราคามาแต่ต้น ดังนั้นกรรมสิทธิ์ในยางรถทั้งสี่เส้นย่อมโอนไปยังจำเลยซึ่งเป็นผู้ซื้อตั้งแต่เมื่อได้ทำสัญญาซื้อขายและกำหนดเป็นทรัพย์สินเฉพาะสิ่งแล้วตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๕๘

และมาตรา ๔๖๐ วรรคหนึ่ง แม้จำเลยยังมีได้ชำระราคาแก่ผู้เสียหาย ก็เป็นมูลคดี
ผิดสัญญาในทางแพ่งเท่านั้น หากมีมูลความผิดทางอาญาลักษณะนี้

คำถาม ฝ่ายขายมอบเงินสด สร้อยคอทองคำ สร้อยข้อมือทองคำอ้างว่า
มีน้ำหนัก ๙ บาท ให้แก่ฝ่ายหญิง วันรุ่งขึ้นทั้งสองฝ่ายนำไปตรวจสอบที่ร้านทอง ผลการ
ตรวจสอบได้น้ำหนักเพียง ๘.๒๕ บาท จึงเกิดการโต้เถียงกัน ฝ่ายขายจึงหยิบสร้อยคอ
ทองคำและสร้อยข้อมือทองคำที่วางอยู่บนโต๊ะร้านทองไป เป็นความผิดฐานใด

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๘๖๘/๒๕๖๐ น. บุตรโจทก์ร่วมรักใคร่ชอบพอกับ ข. บุตรชาย
จำเลยจนฝ่ายหญิงตั้งครรภ์ โจทก์ร่วมและจำเลยได้จัดพิธีมงคลสมรสให้แก่ น. และ ข.
ที่บ้านของโจทก์ร่วม โดยฝ่ายจำเลยมอบเงินสด ๒๐๐,๐๐๐ บาท สร้อยคอทองคำ ๕ เส้น
สร้อยข้อมือทองคำ ๔ เส้น ที่ฝ่ายจำเลยอ้างว่า มีน้ำหนัก ๙ บาท ให้แก่ฝ่ายโจทก์ร่วม
ต่อมาวันรุ่งขึ้นซึ่งเป็นวันเกิดเหตุ โจทก์ร่วมนำสร้อยคอทองคำและสร้อยข้อมือทองคำดังกล่าว
ซึ่งเป็นทรัพย์สินตามฟ้องไปตรวจสอบพร้อมกับฝ่ายจำเลยที่ร้านทอง ผลการตรวจสอบได้น้ำหนัก
เพียง ๘.๒๕ บาท จึงเกิดการโต้เถียงกัน ระหว่างนั้น จำเลยหยิบเอาสร้อยคอทองคำและ
สร้อยข้อมือทองคำ รวม ๙ เส้น ราคา ๑๙๓,๘๗๕ บาท ที่วางอยู่บนโต๊ะของร้านทองไป
สร้อยคอทองคำและสร้อยข้อมือทองคำอันเป็นทรัพย์สินตามฟ้องจะเป็นสินสอดหรือของหมั้น
หรือไม่ก็ตาม แต่ฝ่ายจำเลยก็ส่งมอบทรัพย์สินดังกล่าวให้แก่ฝ่ายโจทก์ร่วมยึดถือครอบครอง
อันเป็นการยกให้ในวันพิธีมงคลสมรสแล้ว จำเลยจึงไม่ได้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ทรัพย์สิน
ตามฟ้อง ดังนี้ หากจำเลยเห็นว่าฝ่ายโจทก์ร่วมไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงอย่างไรจำเลยก็ชอบที่
จะใช้สิทธิเรียกร้องฟ้องคดีทางแพ่งเพื่อเรียกทรัพย์สินคืน หากมีสิทธิจนควรเอาทรัพย์สินมาโดย
ผลการไม่ การกระทำของจำเลยเป็นการใช้อำนาจโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เป็นการแสวงหา
ประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง การกระทำของจำเลยจึงเป็นการ
ลักทรัพย์โดยฉกฉวยเอาซึ่งหน้าอันเป็นความผิดฐานฉกฉวยทรัพย์

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ